כח: כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו לענין חוץ למקומו ומיעט רחמנא גבי נותר [ב]ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ למקומו ואימא ואוכליו עונו ישא זהו חוץ למקומו ולמעוטי נותר מכרת מסתברא נותר הוה ליה לאוקמי בכרת למגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה בז"ב אדרבה חוץ למקומו הוה ליה לאוקמי בכרת למגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה במקד"ש אלא אמר רבי יוחנן [א]תני זבדי בר לוי אתיא קודש קודש כתיב הכא (א) [1]את קדש ה' חילל ונכרתה וכתיב התם [2]ושרפת את הנותר באש וגו' מה להלן נותר אף כאן נותר ומיעט רחמנא גבי נותר ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ למקומו מכרת ומאי חזית דקרא אריכא בחוץ לזמנו ושלישי דפרשת קדושים תהיו חוץ למקומו איפוך אנא מסתברא אריכא בחוץ לזמנו דגמר עון עון מנותר דדמי ליה בז"ב אדרבה אריכא בחוץ למקומו ושלישי דקדושים תהיו בחוץ לזמנו משום דדמי ליה סמכיה וקא ממעט ליה אלא אמר רבא כולהו מקרא אריכא אתיין דכתיב [3]האכל יאכל [ג][א]בשתי אכילות הכתוב מדבר אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח [ד]מבשר זבח שלמיו [ה]מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין [ו]שלישי זה חוץ לזמנו לא ירצה [ז]כהרצאת כשר כן הרצאת פסול ומה הרצאת כשר עד שיקריבו כל מתיריו [ח]אף הרצאת פסול עד שיקריבו כל מתיריו המקריב [יב]בהקרבה הוא נפסל [י]ואינו נפסל בשלישי אותו בזבח הכתוב מדבר ואינו מדבר בכהן [יא] לא יחשב

אם אינו ענין. לענין מחשבת חוץ לזמנו תנהו לענין חוץ למקומו ופיגול דקרא אריכא דלו את אהרן לא תידרשיה לחוץ למקומו אלא כוליה קרא בחוץ לזמנו הלכך ממנו אחוץ לזמנו קאי. וכ"ת הכא נמי כרת כתיב דסמיך ליה ואוכליו עונו ישא וגו' ההוא בנותר ממש מיתוקם כדמפרש ואזיל וכדי שלא תאמר שניהם במשמע מיעט רחמנא ואוכליו דהיינו מיעוטא מדלא כתיב והאוכל למעוטי חוץ למקומו דלעיל מיניה: **ואימא ואוכליו עונו ישא אחוץ למקומו.** דסליק מיניה קאי וכדי שלא תאמר אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואף נותר במשמע והני דבלא ירצה ליתא אבל בכרת איתיה להכי מיעט ואוכליו דמשמע אחד ולא שנים למעט נותר מכרת: ה"ג **מסתברא נותר אית לך לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחוץ לזמנו** [ב] **דדמי ליה בז"ב אדרבה חוץ למקומו הוה ליה לאוקומי בכרת דמיגמר** [ג] **עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה במקד"ש.** והכי פירושא נותר הוה ליה לאוקומי בכרת דמיגמר [ג] עון עון כו' שמלמד כרת על חוץ לזמנו שאין כרת מפורש בו אלא נשיאות עון אמורה בו ולימד מכאן בגזירה שוה דהכא כתיב נשיאות עון ומפרש כרת הלכך אי מוקמת ליה להאי [ד] בנותר איכא למילפיה לג"ש שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו שניהן נפסלים בזמן זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן ושניהם נוהגים בבמה כדתנן בפרק בתרא [ה] (לקמן דף קיג.) דכי פרכת ונילף עון עון מטומאת בשר דכתיב [ו] ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הוה ליה למילף [ז] דדמי ליה בז"ב אבל אי מוקמת ליה להאי כרת בחוץ למקומו כי גמרת ליה חוץ לזמנו מיניה בג"ש ופרכינן ליה ונילף עון עון מטומאה ליכא לתרוצי מחוץ למקומו הוה ליה למילף דדמי ליה בז"ב דהא אין פסולו בזמן ואינו נוהג בבמת יחיד שאין שם מחילות [ח]: **במקד"ש.** מ' מחשבה ק' קלת ד' דם ש' שלישי. חוץ לזמנו וחוץ למקומו שניהם פסולין במחשבה ואם חישב במקלתו נפסל כולו ושניהם נפסלין בעבודת הדם וכשניהם נאמר שלישי לאפוקי טומאה דאינה פסול מחשבה ואם נטמא מקלתו לא נטמא כולו ויפנה לאחר זריקת דמים ולא נאמר בו שלישי [ח] יתירא אבל בחוץ לזמנו וחוץ למקומו שלישי מיותר לג"ש דלעיל דבכל חד מינייהו כתיב והנותר ביום השלישי באש ישרף וסמיך ליה ואם האכל יאכל ולא בעי למכתב שלישי: **אתיא קודש קודש.** דהאי ואוכליו בנותר כתיב: **קרא אריכא.** ואם האכל יאכל דלו את אהרן אריכא הוא: **איפוך אנא.** ואימא דאריכא בחוץ למקומו וכתיב ביה נשיאות עון ושלישי דקדושים תהיו חוץ לזמנו ולימעוט מכרת: **מסתברא אריכא בחוץ לזמנו.** דכיון דלא פריש ביה כרת בהדיא אלא בג"ש דעון עון מנותר יליף מסתברא דדמי מדדמי יליף דדמי ליה בז"ב דאי מוקמן [ט] ליה בחוץ למקומו תו לא יליף כרת מנותר דלא דמי ליה במידי: **אדרבה.** מסתברא משום דדמי ליה חוץ לזמנו לנותר סמכיה לנותר וקא ממעט ליה מאוכליו [י] דלא תימא משום דדמי ליה ניגמר מיניה: **כולהו מקרא אריכא אתיין.** זה לחיוב וזה לפטור כדיליף ליה רבה בריש שמעתין: **בשתי אכילות כו'.** שמחשבת שתיהן פוסלת דהא לקמן (דף כט.) במחשבה מוקי ליה תנא ולא באוכל ביום השלישי: **אחד אכילת אדם כו'.** דלא שנא חישב לאכול למחר ל"ש חישב להקטיר אימורין למחר פגול: **מבשר זבח שלמיו.** הקיש זבחים לשלמים מה שלמים יש בהן מפגלין ויש בהם מתפגלין שהדם הוא המפגל והבשר והאימורין המתפגלין: **אף כל.** שיש בו מפגלין ומתפגלין פיגול נוהג בו [יא] אלאו מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהם מתירין את עצמם ואין בהם שירים להתפגל מחמת עבודות מתיריהם שאין פיגול נוהג בהן: **לא ירצה המקריב** [א]. משמע (ב) אזריקה לא תהא זריקה זו מרצה שמע מינה דעד שיזרק הדם מחשבת פיגול תלויה ועומדת נזרק הדם הוקבע הפיגול לא נזרק הדם כגון שנשפך בטל הפיגול דכתיב ביה הרצאה כדכתיב גבי כשר: **מה הרצאה כשר.** לא קרי ליה הרצאה אלא בזריקה שהוא סוף ארבע עבודות המתירות אף פיגול אינו קבוע עד שיזרק הדם שהיא סוף כל מתיריו: **בהקרבה הוא נפסל.** השתא יליף (ג) (פסול) דבמחשבה הכתוב מדבר שמחשב בשעת הקרבה לאוכלו בשלישי: **ואינו נפסל בשלישי.** אם בהקרבה לא חישב ע"מ כן ואכל ממנו בשלישי אין הקרבן נפסל למפרע דהכי מידרש לא ירצה המקריב לא תהא זריקתו מרצה אם ע"מ כן הקריבו: **אותו בזבח הוא מדבר ואינו מדבר בזובח.** כלומר (ד) ושלא תאמר דהאי המקריב לאו להכי הוא דאתא אלא לומר לך שהכהן המקריבו לא יחשב עוד בכהונה ויפסל מלכהן לכך נאמר אותו הזבח בלא יחשב ואין הכהן בלא יחשב:

לא

מסתברא נותר אית לן לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה בז"ב. פי' בקונטרס אי מוקמת ליה להאי [ו] בנותר איכא למילפיה לגזירה שוה שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו שניהם נפסלים בזמן זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן ושניהם נוהגין בבמה כדתנן בפ' בתרא (לקמן דף קיג.) וכי פרכת ונילף עון עון דטומאת בשר דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הוה ליה למילף דדמי ליה בז"ב אבל אי מוקמת להאי כרת לחוץ למקומו כי גמרת [ליה] חוץ [לזמנו] מיניה בגזירה שוה ופרכת ליה ונילף עון עון מטומאה ליכא לתרוצי מחוץ למקומו הוה ליה למילף דדמי [ליה] בז"ב דהא אין נפסלים [יב] בזמן ואינו נוהג בבמת יחיד שאין שם מחילות (עד כאן לשונו) ופירוש זה תימה גדול דמה סברא היא זו ומנין לנו דנוקי קרא בנותר כדי ללמוד ממנו חוץ לזמנו מעון עון [יג] כדי שלא נלמוד מטומאה ועוד הא לענין במה שוה נמי נותר לטומאת בשר כדאמרינן בסוף מכילתין (גם זה שם) אבל הפיגול [יד] והנותר והטמא שוין [טו] זה בזה וכן טמא ששימש ליכא למימר דהוא נמי לא הותר בבמה כדאמר לעיל (טז.) מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה ועוד כשמקשה אדרבה חוץ למקומו הוה ליה לאוקומי כו' דדמי במקד"ש בלאו [טז] דומיא דמקד"ש אית לן למילף חוץ לזמנו מחוץ למקומו טפי מטומאה כדאמרינן בפ' בית שמאי (לקמן דף מה:) שכן הותר לין טהור (בקרא) [יז] חוץ לזמנו וחוץ למקומו לא הותרו מכללם ואין לין מרצה ושניהם טהורין ושניהם [לא] עשה קרב כמקריב מה שאין כן בטומאה דמאי דחוץ למקומו הותר מכללו [יח] בבמה אין זה קרוי הותר מכללו על כן נראה לפרש דגזירה שוה זו ניתנה בסיני למילף עון עון הנך קראי דהכא זה מזה ולכך מסתברא לן לאוקומי טפי בנותר מבחוץ למקומו משום דדמי לחוץ לזמנו בז"ב דלאית לן לאוקומי קרא במילתא שיהיו דומין זה לזה מה שאנו למידין בגזירה שוה ולא משום שלא נלמוד מטומאה כדפירש [רש"י] ופריך אדרבה חוץ למקומו דמי ליה במקד"ש וכי האי גוונא הויא סוגיא דלעיל בריש פירקין (דף יז.) דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה וא"ת [יט] דמוקמינן קרא בדדמי טפי לג"ש טומאת בשר תיהוי בכרת בג"ש דעון עון וי"ל דממעט ליה קרא מכרת כדאמר לקמן פרק ב"ש (דף מג:) וטומאתו עליו מי שטומאתו פורחת ממנו (יוצא עליו מגופו) יצאת טומאת בשר שאין טומאה פורחת ממנו: **ואיפוך אנא.** תימה הא כתיב קרא שלישי והא דמוקמינן ליה בחוץ למקומו כאם אינו ענין לחוץ לזמנו מוקמינן ליה בחוץ למקומו א"כ קרא קמא היינו [כ] קרא אריכא אית לן לאוקומי בחוץ לזמנו [כא] ודוחק לומר דסבר המקשה אין מוקדם ומאוחר בתורה: **מה שלמים מפגלין ומתפגלין.** תימה מהיקישא דזאת התורה נפקא לן לקמן בפ' דם חטאת (דף צח.) ובמנחות פרק התודה (דף פג.) וכמה [כב] דרשות דרשינן מההוא היקישא אע"ג דנפקי מקראי אחריני:

עין משפט נר מצוה

קמו א ב מיי' פרק יג מהלכות פסה"מ הלכה ג סמג לאוין שנו:

קמז ג מיי' פי"ח שם הלכה ח:

קמח ד מיי' פי"ג שם הלכה ג:

* * *

תורה אור השלם

1. וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא יט, ח
2. וְאִם יִוָּתֵר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא: שמות כט, לד
3. וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז, יח

* * *

מוסף רש"י

מה שלמים מפגלין. את הנסכים שאם חישב בזבח אף הנסכים מפוגלין ומשם הכי יליף משלמים דעיקר פיגול בהו כתיב (לקמן צח.) או: שהתודה מפגלת את הלחם, ומתפגלין שלמין אם חישב בהן, דעיקר פיגול בשלמים כתיב: **אף כל מפגלין.** כגון זבחי שלמי נזיר מפגלין את שתי הלחם (מנחות טז.). **לא ירצה.** פיגול הוא לא ירצה, וכתיב בכשר (ויקרא כב) ירצה לקרבן אשה (שם כז): **כהרצאת כשר כן הרצאת פסול.** הרצאה כתיבה בפיגול, נאמר לא ירצה בפיגול, ונאמר בכשר מיום השמיני והלאה ירצה, כהרצאת כשר כן הרצאת פיגול, מה הרצאת כשר עד שיקריבו כל מתיריו בכשרות, אף הרצאת פיגול עד שיקריבו כל מתירין או בפיגול או בכשרות (פסחים סא.): **עד שיקריבו כל מתיריו.** שתיגמרנה עבודותיו (לקמן מב:): **אף הרצאת פסול עד שיקריבו כל מתיריו.** לא מחייבין כרת על אכילת פסול עד שיקריבו כל מתירין (כלותה) [כאותה] עבודה שהיא מתפגל בה (מנחות טז.), דהיינו ארבע עבודות בלא פסול מחשבה אחרת (לעיל יג.):

* * *

שיטה מקובצת

ולמעוטי נותר מכרת. פ"ה דס"ד דלית ביה כרת מדכתיב (והאוכל הכיה) [עונו ישא] גבי פיגול. וקשי דע"כ לא איירי בנותר מדכתיב לא ירצה מיית אין מקרא יוצא מידי פשוטו וסיפיה דאמר והכרת קאי אנותר ולא ירצה אחוץ למקומו, לכך אצטריך ואוכליו למעוטי נותר מכרת (תוס' רי"ס): **מסתברא** נותר הוה ליה לאוקמי בכרית. פרש"י כו'. ולא נהירא חדא דכל זה [illegible] דאמרינן דלא תקשי מטומאה, דהוי ליה לפרש בהדיא, ועוד הוי ליה למילף מטומאה הכא ליכא פירכא דלא הוי למילף. ועוד הא אמרינן לקמן הפיגול והנותר והטמא שוה בזה וזה פי' בבמה גדולה ובבמה קטנה והראה לפרש כו' [כבתוס'] (תוס' מכתב"ה) [שטה הרא"ש]: **אלא אמר רבא כו'.** כל זה שהביא רבא לא הוצרך לו לגופיה, אלא מפרש היא כל הפסוק:

מסורת הש"ס

א) [ע' כריתות ה.], ב) [לעיל יג: מנחות ח. חולין פא:], ג) ע' לקמן מד., ד) לקמן צח. מנחות פג., ה) [לקמן מב: מנחות טז:], ו) לקמן כט. תורת כהנים צו פרש' ח ה"א, ז) שמות כט לד, ח) לקמן דף מד.

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' כתיב הכא כי את וכו' את הנותר באש כי קדש הוא מה להלן: (ב) רש"י ד"ה לא ירצה וכו' משמע דאזריקה קאי לא: (ג) ד"ה בהקרבה וכו' יליף דבפסול מחשבה: (ד) ד"ה אותו וכו' כלומר שלא כצ"ל ואות ו' נמחק:

* * *

שינויי נוסחאות

א] צ"ל במזבח (שיטה וכ"ה בגרש"י). אבל עי' לקמן כט ע"א כבריימא: ב] בכ"מ נוסף לענוש כרת: ג] צ"ל למיגמר (שיטה): ד] להאי כרת בנותר (שיטה): ה] בכ"מ נוסף וכ"ה למה איצטריך טעם זה דדמי ליה בז"ב איצטריך: ו] למילף טפי דדמי (שיטה): ז] בכ"מ נוסף ואין ראוי לומר ביה חוץ למקומו: ח] כאן נשמט קטע מחמת טעות הדומות וכצ"ל שלישי וכן נותר אינו פסול מחשבה ואם הותיר מקצתו לא נפסל כולו וישנו לאחר זריקת דמים ולא נאמר בו שלישי יתירא כו' (כתה"י): ט] מוקמת (שיטה): י] מאוכליו (ב"ש): יא] המקריב נמחק (שיטה וכתה"י): יב] צ"ל פסולו (שיטה וכ"ה בגרש"י): יג] עון ולא נלמוד מטומאה כו' כצ"ל והשאר נמחק (שיטה): יד] צ"ל הזמן (צ"ק, וכ"ה שם): טו] שוין בזה ובזה (פי' בבמה גדולה ובבמה קטנה) וכן טמא ששימש נמי ליכא כצ"ל (שיטה): טז] בלאו טעמא דמקדש (שיטה): יז] כג' דפוסי וגליה הגר"י בקרב, וכצ"ל. ואח"כ צ"ל דחוץ לזמנו (שיטה). ועי' הגרי"ב בזמן קרב, והרש"ש כ' שהוא טעות [דהא הכא לא שייך למימר זמן וק"ל]: יח] מכללו נמחק (ב"ש). ובכ"מ תוקן תיבת מכללו שבמקון, וגורס שם בבמה, והוא משום קולמוס, דהמכוון היה לתקן תיבת מכללו דהכא [כאשר כדי ליתא כאן תיבת בבמה]: יט] תיבת וא"ת מקומה להלן בסמוך לפני תיבות טומאת בשר (לשם ובח, תוא"פ ז סקי"ו, וכ"ה בדרו): כ] צ"ל דהיינו (שיטה): כא] בכ"מ נוסף דמסברא קרא קמא לעולם בחוץ לזמנו: כב] גי' רל"מ וי"ל דכמה דרשות:

* * *

ליקוטים

אף הרצאת פסול עד שיקריבו כל מתיריו. יש להסתפק באוכל פגול קודם שקריבו מתיריו שאין בו כרת, אם לוקה משום פסולי המוקדשין, וכן יש להסתפק במחשב מחשבת מקום ואכל מהדברים שאינם ראויים לאכילה או שאכל קודם זריקת הדם אם לוקה, דאפשר דלא בעינן זריקה לקביעה אלא לפגול אבל לפסול קודם זריקה נפסל. ועי' בריש פ"ק דמעילה דאמרינן חוץ לזמנו וחוץ למקומו למאי חזו הואיל ומרצים לפגולם והדבר צריך תלמוד. ודע דאמרינן בפ"ק דזבחים דף י"ד דאפילו לר"ש דאמר כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליהם משום פגול מודה שנפסל הזבח ואפשר דלדידן נמי אף שלא הוקבע לפגול קודם זריקה מ"מ הזבח נפסל. ועי' בפ"ש התוס' בפ' התודה דף ע"ט ד"ה הדר ובפרק המזבח מקדש דף פ"ד חוץ לזמנו הואיל ומרצה [לפגולו] חוץ למקומו [הואיל ואתקש לחוץ לזמנו]. [illegible]